

Skandias plånbocksindex

December 2015

skandia :

Orolig höst ökar sparviljan

Skandias Plånboksindex för sista kvartalet 2015 visar att hushållens syn på den egna ekonomin påverkats av en höst som kännetecknats av oro och turbulens, både i omvärlden och på marknaden. Optimismen sjunker och hushållen håller hårdare i plånboken.

Skandias Plånboksindex, som görs i samarbete med TNS Sifo, kombinerar hushållens optimism kring den egna ekonomin med sparviljan, det vill säga benägenheten att amortera, spara på banken, i fonder eller aktier.

Efter ett sommarhalvår som präglades av försiktig optimism och en måttlig sparvilja blev hushållen betydligt mer pessimistiska i september när börsen rasade. Pessimismen höll i sig under oktober och november.

Sparviljan, som legat på eller under snittet större delen av året, steg samtidigt. Det finns flera tänkbara förklaringar till att allt fler håller i pengarna. Stora svängningar på börsen och kommande regleringar som gör det dyrare att bo är två tänkbara orsaker. Dessutom är det politiska läget i Sverige osäkert, och vi lever i en omvärld där terrordåd, krig och förföljelse gör att osäkerheten har ökat markant.

Så sent som i somras var stämningensläget positivare och många kände tillförsikt kring den egna ekonomin och unnade sig att konsumera. Under hösten har svenskarna alltså förflyttats till trygga-läget, ett läge där allt fler sparar för framtiden. Den stora frågan är vad som sker nästa år. Viktiga faktorer blir vad som händer i omvärlden både politiskt och ekonomiskt, hur vårt sparande utvecklas och om vi får mer eller mindre pengar över i slutet på månaden exempelvis till följd av hur våra boräntor och löner utvecklas.

Oron i omvärlden lär hålla i sig och boräntorna sjunker knappast lägre än idag. Samtidigt som boprisuppgången saktar in har regeringen fått grönt ljus för amorteringskravet. Vi kan med andra ord mycket väl få se en fortsatt utveckling mot mer pessimism och högre sparvilja.

Maria Landeborn
Sparekonom

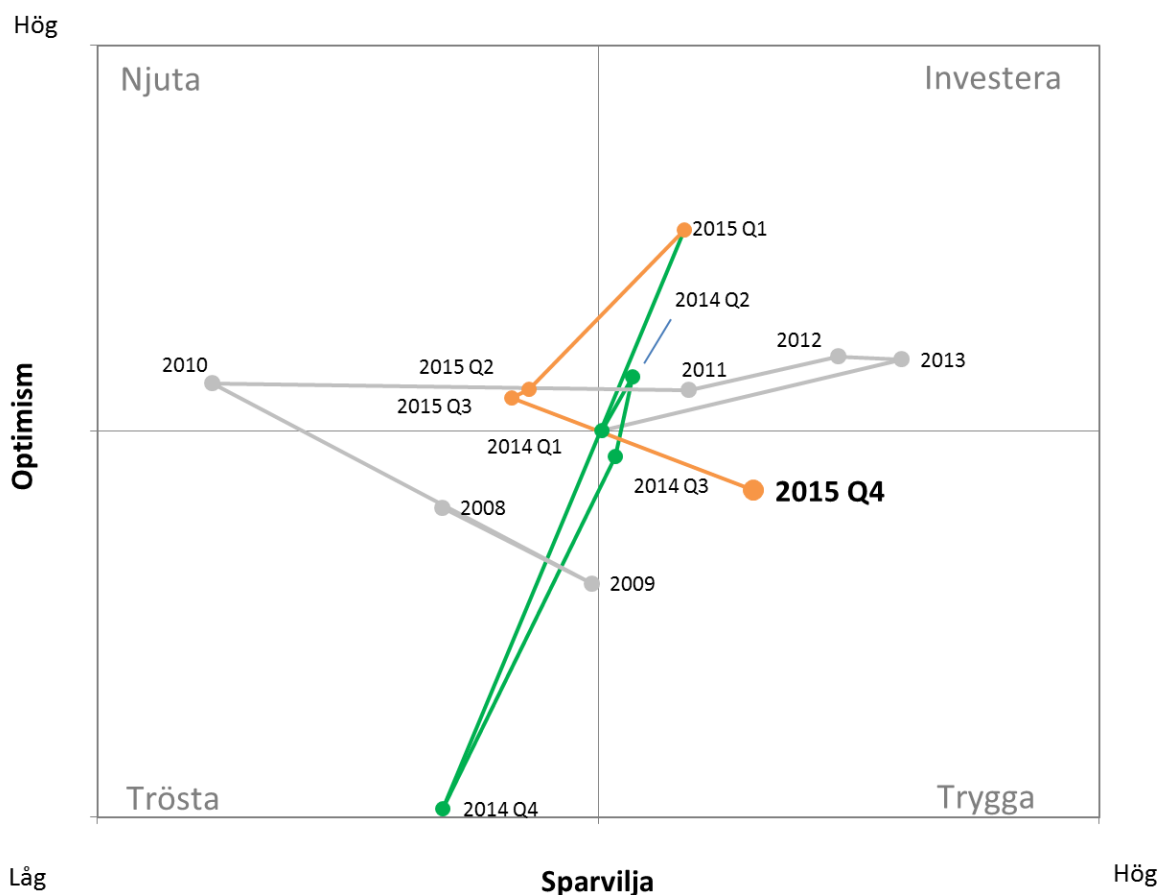
Plånboksindex kvartal fyra, 2015

Hushållens optimism eller framtidstro mäts regelbundet i olika undersökningar. Likaså finns olika mått på hushållens benägenhet att spara.

I Plånboksindex har vi kombinerat dessa två mått för att få en bättre helhetsbild av det privatekonomiska klimatet och för att kunna resonera kring varför hushållen agerar som de gör. Att prioritera sparande kan ses som antingen ett sätt att trygga en osäker och "farlig" framtid, eller som ett sätt att investera pengar i dag för att få det ännu bättre i morgon.

”Svenskarna prioriterar sparande för att klara framtida problem”

Den svagare optimismen och den starkare sparviljan i sista kvartalet förflyttar Sverige till Trygga-läget i plånboksindex, ett läge där man sparar för att klara framtida problem.

Om plånboksindex

Optimism är ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver medan *Sparvilja* är ett mått på svenskarnas vilja att spara. *Investera-läget* karaktäriseras av att hushållen är mycket optimistiska och har en hög sparvilja. *Trösta-läget* är motsatsen – hushållen är relativt pessimistiska och har en låg sparvilja. I *Trygga-läget* är svenskarna fortfarande relativt pessimistiska men sparviljan är hög. *Njuta-läget* karaktäriseras istället av hög optimism och låg sparvilja. Se appendix för en mer utförlig beskrivning av indexen *Optimism* och *Sparvilja*.

Optimismen sjunker

Utvecklingen under andra halvåret i fjol var dramatisk och i oktober såg vi en bottennotering vad gäller hushållen syn på den egna ekonomin.

”Terrorattacker, börsdramatik och en flyktingkris har skapat en oro för hur den egna ekonomin kommer att påverkas.”

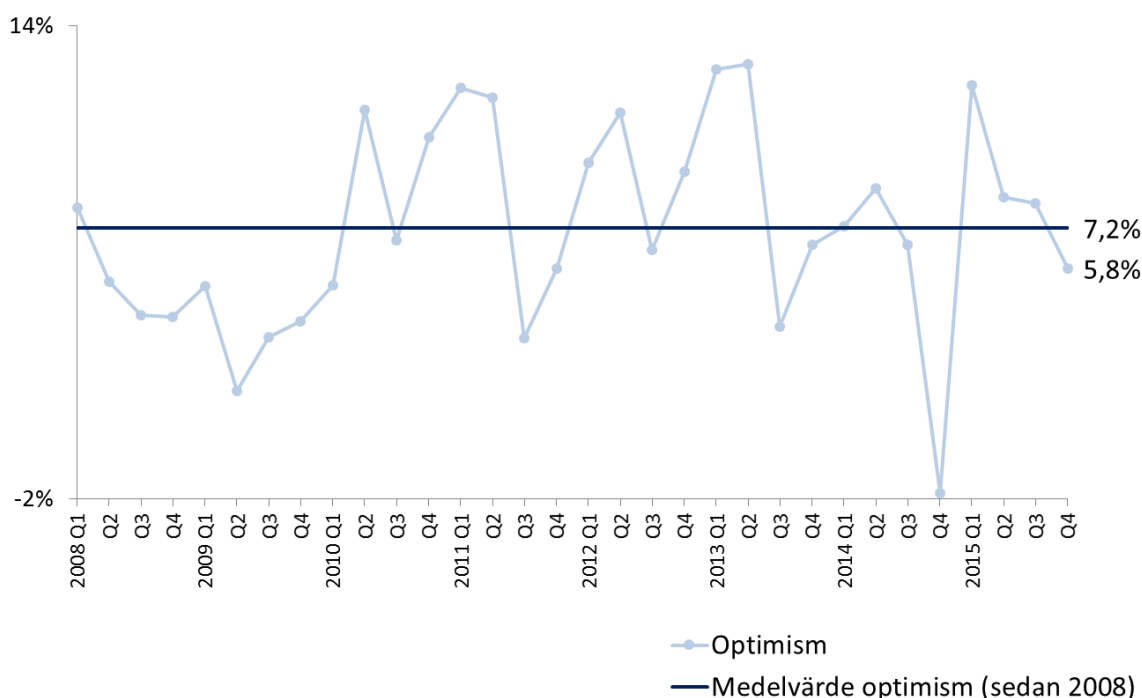
Redan första kvartalet i år skedde en kraftig återhämtning efter att aviserade skattehöjningar skjutits på framtiden parallellt med en positiv utveckling på börserna och fallande räntor. Under kvartal två såg vi en återgång till mer normala värden som höll i sig i kvartal tre.

Det sista kvartalet 2015 sjunker svenskarnas optimism kring den egna ekonomin.

Terrorattacker, börsdramatik och en flyktingkris har skapat en oro för hur den egna ekonomin kommer att påverkas. Tillbakagången sker i mellanstora städer och landsbygd, bland den äldre delen av befolkningen (50+ år), samt bland höginkomsttagare.

I ett längre perspektiv är den minskade optimism vi ser nu trots allt modest. Under sista kvartalet i fjol, efter regeringsskifte, börsoro och nya amorteringskrav, var optimismen betydligt lägre än nu. Och mot bakgrund av den krisstämning som förmedlats via media under hösten hade man kunnat förvänta sig en ännu större reaktion.

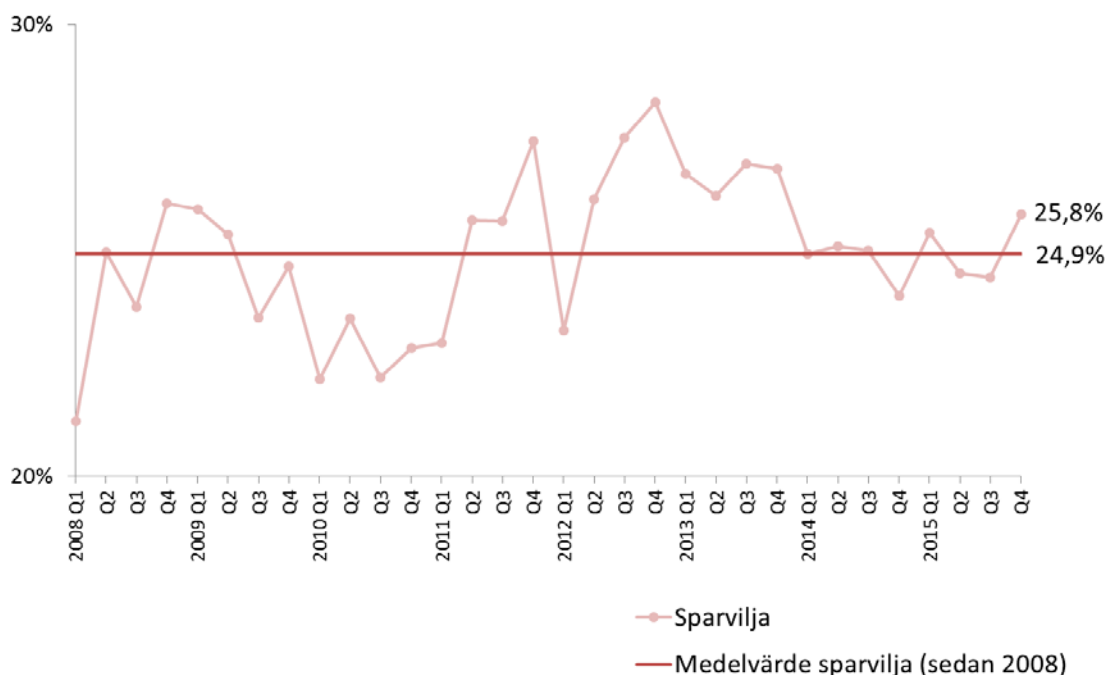
Terror och flyktingkriser till trots har hösten också bjudit på positiva nyheter i form av fortsatt låga räntor, hög svensk tillväxt och en stark arbetsmarknad. Frågan är om det vi ser nu är början på en längre period av pessimism och oro bland svenska hushåll, eller om Sveriges i grund och botten starka ekonomi kommer att göra svenskarna mer optimistiska under 2016.

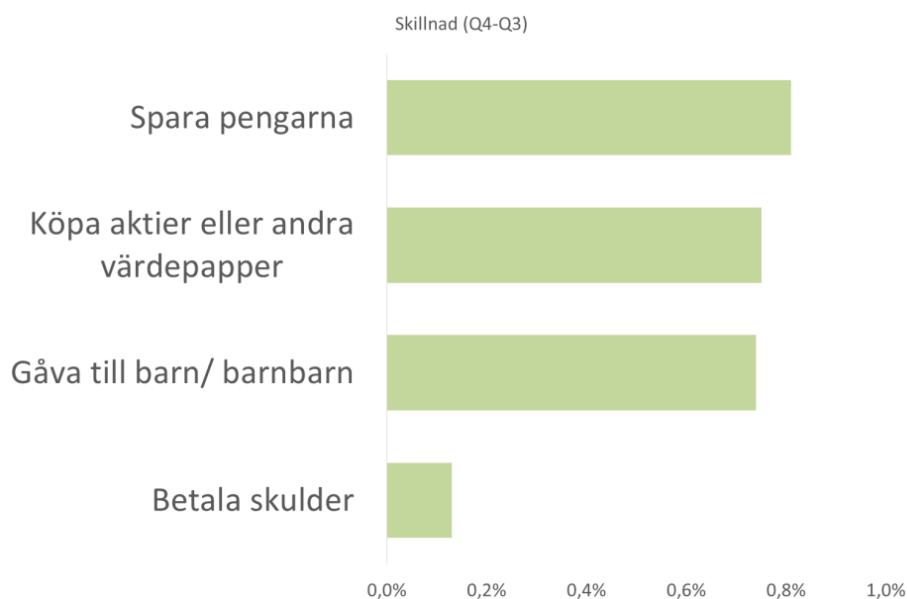
Sparviljan ökar

Allt sedan början på 2014 har sparviljan legat på relativt normala nivåer ur ett historiskt perspektiv. Under årets sista kvartal sker en ökning till den högsta nivån på två år. Ökningen syns tydligast bland äldre, bland boende på landsbygden och i grupper med lägre inkomster.

Den ökade sparviljan tar sig framförallt uttryck i ett ökat buffertsparande, men även ett ökat intresse för aktier. Att just buffertsparandet ökar bekräftar bilden av en reaktion på ökad oro och osäkerhet. Den konsumtion man i första hand kan tänka sig dra in på är kläder, ny bil och bättre bostad.

Vilka sparformer prioriteras? Skillnader mellan kvartal 3 och 4.

För mer information om Skandias
plånboksindex, vänligen kontakta:

Maria Landeborn
Sparekonom Skandia
maria.landeborn@skandia.se
08-788 18 81
Twitter: [@marialandeborn](https://twitter.com/marialandeborn)

Appendix: Om studien, frågeformulär och index

Bakgrund och syfte

Skandia har gett människor ekonomisk trygghet i mer än 150 år – genom krigstider och kriser, från det lokala bondesamhället in i den globala trådlösa kommunikationskulturen. Det innebär att Skandia har en lång, stolt tradition av pionjärande, produktutveckling och samhällsengagemang. Idag är vi en ledande nordisk leverantör av lösningar för ekonomisk trygghet och långsiktigt sparande. Vi har 2,2 miljoner kunder i Sverige, Norge och Danmark, ett förvaltad kapital på drygt 440 miljarder kronor och 2 300 anställda.

Med Plånboksindex har vi ambitionen att samla och sprida kunskap om svenskarnas syn på sin privatekonomi. Därigenom skapar vi en arena för att dela med oss av vår expertis om lån, sparande och konsumtion, om psykologin kring ekonomiska frågor och om kloka förhållningssätt till privatekonomi.

Målgrupp

Allmänheten i Sverige, personer i åldern 15 år och äldre.

Metod

Mätningen görs i samarbete med TNS Sifo. Datainsamling sker den 1-7:e varje månad och varje månads mätning har omfattat ca 1 000 webintervjuer. Totalt har mer än 90 000 intervjuer genomförts. Resultatet har vägts på kön, ålder, region och inkomstgrupp för att spegla målgruppen ovan.

Urvalet dras ur TNS Sifos onlinepanel:

Panelen har rekryterats representativt över hela landet via telefon och postala utskick. Det finns ingen möjlighet att ansluta sig till panelen utan att först ha blivit kontaktad av TNS Sifo i anslutning till en undersökning som uppfyller kraven för representativitet. Detta förhindrar i möjligaste mån så kallade proffspanellister från att ansluta sig. Eftersom undersökningen gjordes online så innebär det att personer som inte använder internet inte kommer med i undersökningen.

Appendix: Frågeformulär

1. Om din inkomst sedan skatten är dragen skulle öka så att du får lite mer pengar (ungefär 5 procent mer sedan skatten är dragen) att röra dig med, vad skulle du helst använda dessa pengar till?
2. Om din inkomst istället skulle minska något (ungefär 5 procent mindre sedan skatten är dragen), vad skulle du då i första hand dra in på?

Svarsalternativ till fråga 1 och 2:

Konsumtion	}	1. Möbler, heminredning
		2. TV, radio, stereo, DVD etc
		3. Mobiltelefon, bredband, Mp3spelare
		4. Maskiner för hushållsarbete, kök och tvätt
		5. Bättre bostad
		6. Fritidshus
		7. Fabriksny bil
		8. Begagnad bil
		9. Båt
		10. Semesterresor
		11. Tandläkare, läkarvård, medicin
		12. Nya kläder
		13. Bättre och godare mat hemma
		14. Restaurangbesök, krogen
Sparande	}	15. Spara pengarna
		16. Köpa aktier eller andra värdepapper
		17. Köpa försäkring
		18. Betala skulder
		19. Gåva till barn/ barnbarn
		20. Annat vad?
		21. Tveksam, vet ej

3. Tror du att du under de kommande tolv månaderna kommer att ha mer eller mindre pengar att röra dig med än vad du har nu, eller ungefär som nu?
 - a. Mer pengar
 - b. Ungefär som nu
 - c. Mindre pengar
 - d. Tveksam, vet ej

Appendix: Index

Optimism

Andel optimister - andel pessimister =
Andel som svarar *Mer pengar* - Andel som svarar *Mindre pengar* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)

För att komplettera tidsserien bakåt har perioden [januari, 2008] till [mars, 2009] skattats med hjälp av Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer: Hushåll (Egen ekonomi, bättre - sämre de närmaste 12 mån). Skattningen är baserad på metod för linjär regression.

Sparvilja

Spara mer - spara mindre =
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "prioriteringsfrågan" F1 (filter* neutrala & positiva till framtiden, se förklaring nedan))

- (Subtraherat med)

Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "dra-ner-på-frågan" F2. (filter* neutrala & pessimistisk till framtiden))

*Filter

Neutrala & positiva till framtiden =
De som svarar *Mer pengar; Ungefär som nu; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)

Neutrala & pessimistisk till framtiden =
De som svarar *Ungefär som nu; Mindre pengar; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)